

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Gazdasági tanulmány. V. Szenterszébeti Szakáts Péter.

A lóhertermelés egy veszedelmes ellensége. Páter Béla.

Mi a műtrágya?

Kormányintézkedések.

A lépfene és sertésorbáncz ellen. — A szarvasmarhák helytelen bélyegzése. — Csemeték erdősítésre.

Vegyesek.

Jövő héten tartandó országos vásárok. — Szállítsunk a hadseregnek. — A vetések állása és termés eredménye a külföldön. — Idei gyümölcsstermelési kilátásaink. — A kukorica- s répatermés. — Állami amerikai szőlővesző- és oltványszaporító szőlőtelep Erdélyben. — Szabályrendelet a peronoszpora ellen. — Állami utak és gyümölcsfa-termelés. — Orvosság a méhszurás ellen.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Gazdasági tanulmány.

V.

Nagyváradtól—Mágoocsig.

Hogy a nagyvárad vasuti pályaház igen élénk szokott lenni, már régen tapasztalatból, tudom; junins 26-án reggel azonban az még élénkebbnek tetszett, mint máskor.

Nagyobb élénkséget kölcsönzött annak körutazó társaságunk, a mely délelőtt 10 órakor itt már teljes számban együtt volt. A Kolozsvárról kiindult 8 tagból állott kis csapat, az éjjeli és reggeli vonatokon érkezve, a 30 tagu teljes létszámra egészítődött ki.

Bármily nagy legyen is különben az utazók száma, ha harminczan, egy irányba és egy célra törekedve, együtt tartanak, mindenesetre figyelmet keltő és az élénkséget fokozza.

Podgyászaink rendben lévén s menetjegye kinek-kinek a zsebében, *Weingärtner Andor* barátomtól, a ki társaságunknak kezdettől fogva igazán fáradhatlan, szíves és lekötélvezetője és támogatója volt egészen az elindulásig, sokszoros köszönetekkel melegen búcsút véve; idején helyet biztosítottunk magunknak a sok utast váró vonaton, mely délelőtt egy negyed 11 órakor kiröpített Nagyvárad pálya udvaráról az Alföld sík mezejére.

Valaha „Biharország”-nak hívták hazánk ezen alföldi nagy részét, természetesen olyan értelemben, a mint a csiki góbé szerette nevezni a hegylánczok által övezett és a nagyvilágtól meglehetősen el-

zárt „Szék”-ét — mostan vármgyéjét — „Csikország”-nak.

Boldog idők hajb, de elmulátok! Akkor egy vármgye is elég volt egy országnak és valóban hány ott született intelligens ember halt meg úgy, hogy ha iskolái végeztével oda hazatért, vármgyéje határát többé át nem lépte és mindig boldognak érezte magát

Most mindez másként van, tapasztaljuk, tudjuk.

Vonatunk száguldva halad a nyil egyenes alföldi pályán déli irányba. Derült kellemes nap van. Az ég zenitjéről tisztán ragyog le a napsugár s melege szakaszunkban is hova-tovább érezhetőbbé válik.

Vonatunk mentén jobbról-balról érésben levő s szép hozamunak tetsző gabona díszlik. Itt-ott már kereszték is láthatók.

Igy elmélkedve, szemlélődve s társalogva, mondhatni, észrevétlenül *Békés-Csabára* érkezünk, déli 12 óra 43 perczkor.

Ebédállomás. És valóban elegendő időnk is volt hozzá — 1 1/2 óra, — hogy kényelmesen megédelhessünk, minek utána haladtunk tovább *Oros-háza*-felé, mely *Mágoocsnak* vasutállomása, a hová nem is egészen egy órai ut után megérkezünk.

Mágoocs tanulmányi utunknak első nagy pontja lévén, az egész társaság nem titkolható érdeklődéssel volt eltelve iránta s ennek szemléjéhez a legjobb időt óhajtotta és remélte.

És ime a majdnem észrevétlenül beborult égboltozatról sűrű eső szakad a nyakunkba, midőn vonatunkról leszállunk.

A pályaház felé tartva ismét egy régi jó barátommal találok szemben magamat: *Zergényi Elek* uradalmi kasznárral, a ki mint a mágoocsi uradalom képviselője fogadta a társaságot. Megöleltük s megcsókoltuk egymást. Négy év óta nem találkoztunk. Az óta elhagyta ő is a szép Nyitra vármgyét s a sík alföld lakója lett, kedélye pedig törött.

A kölcsönösen kicserélt rövid kérdések és feleletek gyorsan magyarázatát adták a természet által edzett férfi arcán ülő nagy lelki fájdalomnak. Elvesztette otthonának és családi boldogságának legfőbb díszét, ékességét: jószágtehi hü nejét, a gondos jó anyát.

A fájdalom könyei csillantak meg saját szememben is annak hallatára, hogy a fennkölt szellemű, anyagi jó nő elköltözött az élők közül. Legyen emléke áldott.

A kölcsönös bemutatások után, a szakadó eső daczára, mely felől úgy vélekedtünk, hogy csak az ut porát mossa el, hogy az nekünk annál kelleme-

sebb legyen és rövid idő múlva el áll, a társaságunkra várakozott urad. kocsikon hamar elhelyezkedtünk s a hosszú kocsisor gyors ügetéssel haladt *Mágoocs* felé.

Sajnos azonban, a jó öt negyed óranyi ut alatt, az ott — több mint két hónapig tartott szárazság után — valódi isten áldásául jött eső folyton záporként szakadt és kissé megázva érkezünk az uradalom nagy juh-hodályá elé, a hol szemlének kezdetét vette.

Zergényi kasznár urral elsőknek érkezvén meg, kocsinkról leszállva, az uradalom kiváló szakértelmű főtitkárjének *Bosnyák Károly* urad. intéző urnak és *Skita Sándor* juhászati intéző urnak lettem bemutatva az utánnunk nyomban érkezettekkel együtt.

Mindjárt kezdetét vette itt az uradalom juhászatának bemutatása. Ez alatt azonban nem a tömeget, a quantumot kell érteni, hanem a minőséget, mert az uradalomnak ez idő szerint 18 ezer darabból álló juhászata lévén, azt egy füst alatt még jó időben is kissé nehéz volna bemutatni. A finom juhászatoknál a gyapju képezi a szemle, a vizsgálódás tárgyát s az itt talált kosok erre kitünő objectumul szolgáltak.

E juhászat a legfinomabb gyapjut szolgáltató *merinó* — *electoral* negretti — lévén, a mi hogy a szó szoros értelmében úgy van, igazolja az is, hogy a folyó év tavaszán Bpsten tartott tenyészállatvásáron a mágoocsi juhászat vitte el az első díjat, alkalom nyílt azoknak, a kik az e fajta állatot és annak gyapját még nem ismerték, hogy maguknak ezek felől tájékozódást szerezzenek.

Persze csak tájékozódást, mert hogy mi az a *prima, electa, super electa, secunda gyapju* s ezeknek I, II, III. alosztályai stb., a kik erről előbb nem hallottak, egy ilyen szemle alatt ugyan meg nem tanulják, mert ez egymaga egy nagy studium, a mely hosszas tanulást és éles megfigyelést igényel s még akkor is úgy válik a gyakorlatban hasznavehető tudománnyá, ha meg van a kellő érzék is hozzá a finom nuanceok megkülönböztetéséhez, épen úgy, mint a zenésznél a szükségelt zenei hallás és érzék.

A gyapju ismeret s egyszóval a finom gyapjas *merinó* juhok tenyésztése annyira speciális tudomány, hogy ez mindenütt ott, a hol nagyban üzetik, külön szakemberre van bízva, a kinek tisztán csak ez a feladata, mint pl. *Mágoocs*on *Skita Sándor* juhászati intézőre, a ki teljes magaslatán is áll feladatának.

A gazdasz növendékek, a kik a gyapju ismét *dr. Szentkirályi* tanár urtól már hallgatták, sokat tanulhattak *Skita* intéző urnak az osztályozó asztalra állított birkákról tartott nagy érdekű velős magyarázataiból.

Káposztarepcze, tarlórépamag, pohánka, mustár, őszi búkköny, homok búkköny, őszi borsó

MAUTHNER ÖDÖN magkereskedésében, Budapesten.

Raffiaháncs, 5 kilós postacsomag, bérmentve 3 forint 90 kr.

Valószínű hogy ez a bogár még az évben új nemzedéket létesít, de az még nincs kimutatva. A mi a bogár pusztítását illeti, erre nézve még kevés van feljegyezve. A tapasztalat ez irányban úgy látszik hézagos, mert ez a bogár nem fordult elő oly tömegesen, hogy vele foglalkozni érdemes lett volna.

Az entomologusok egyik része azt ajánlja, hogy a lóhere virágzása idején szedjük össze zacskóval vagy vászonból készült hálóval a bogarakat s pusztítsuk el azokat, de az összefogást többször kell ismételni.

Másik tudós azt ajánlja, hogy a hervadt lóhere-fejeket szedegessük ki és pusztítsuk el.

De ha már az idejű lóhermag termést nem menthetjük meg, akkor azon kell lenni, hogy a jövő évit meentsük meg e bogártól, s arra kellene törekedni, hogy az áttelelni készülő bogarakat elpusztítsuk. Hogy az összesedés bajos lesz, abból következtethető, hogy ez a bogár 2—4 mm. hosszú, tehát nagyon apró. De azért a vászon hálóval vagy zsákkal való összesedés az egyedüli védekezési mód.

Érdekes, hogy ez a bogár ép most lépett fel oly tömegesen, mikor a lóhere mag termelés annyira fel lett karolva a mi vidékünkön s abból is látjuk a természet azt a sokszor ismétlődő jelenségét, hogy kedvező körülmények között hirtelen elszaporodik egy-egy rovarfaj, ott ahol azelőtt észre sem vették a jelenlétét.

Kolozsmonostor, 1894 aug. hó.

Páter Béla,
gazd. tanár.

Mi a műtrágya?

A szó tágabb értelmében műtrágyának nevezük — az istállótrágya kivételével — mindazon anyagokat vagy szereket, a melyek a talajba elhelyezve, annak termőképességét növelik, és a mennyiben ezek a kereskedelemnek is tárgyát képezik, kereskedelmi trágyáknak is hívjuk. Ezeknek egyik csoportját képezik a már említett közvetve ható trágyaszerek, a melyek hatása pusztán abból áll, hogy a talajban levő tápláló anyagokat felhasználható állapotba hozzák; a nagyobbik csoport azonban közvetlenül ható trágyaszerek, a melyek vagy másik növényi tápláló anyagot tartalmazva, azt a talajnak közvetlen adja át. Ezen trágyaszereknek száma igen nagy. Ezek vagy a természetben előforduló ásványi anyagok, mint a guano, chilisalétrom és a kálisók; vagy egyes iparágaknak hulladékai, mint a Thomassalak, a kénsavas ammoniak; vagy egyéb állati vagy növényi eredetű anyagok, mint a csontliszt, vérliszt, szaruforgács, hamu; vagy végül egyenesen trágyázási célokra készült gyártmányok, mint a különböző szuperfoszfátok, és az istállótrágyából és árnyékszéki ürülékekből készült trágyaszerek.

Műtrágya alatt a szó szűkebb értelmében, a mely trágyaszerek reánk nézve a legnagyobb fontossággal bírnak, a töményített (koncentrált) trágyaszereket értjük, különösen a foszforsav-tartalmú csontlisztből, csontszénből, vagy különböző ásványokból feltárás által készült szuperfoszfátokat, továbbá az ugyancsak foszforsavtartalmú Thomassalakot (az acélglyártás hulladéka), a nitrogéntartalmú trágyaszereket mint a chilisalétrom és a kénsavas ammoniak, mely utóbbi a gázgyártás mellékterményét képezi, a nitrogént és foszforsavat tartalmazó csontliszt és ammoniak szuperfoszfátot, végül a különböző kálisókat.

Nem lehet csodálni, ha az egyszerű gazda ez ismeretlen sok névben megtéved és kétszeresen meggondolja, mielőtt ez új dologhoz nyulna, a me-

lyeket alig bír megérteni. A dolog azonban nem oly igen nehéz, a mint az az első pillanatra látszik.

Mindenekelőtt tisztában kell lennünk azzal, hogy miben van az egyes műtrágyaszereknek az értéke? Erre első sorban irányadó a talaj szükséglete, másodsorban a műtrágyában levő növényi tápláló anyagok mineműsége és végül vajjon a benne levő tápláló anyagok könnyen vagy nehezen oldható állapotban vannak-e. Egy példa föl fogja világosítani a dolgot. A csontokban bizonyos mennyiségű foszforsav van; az esetben ha valamely talajt, melyben kevés foszforsav van, bizonyos mennyiségű csontliszttel megtrágyázunk, ezzel egyáltalában mit sem értünk volna el, mert a csontok fel nem oldódnak és a bennök levő foszforsav évek hosszú sora után sem jut érvényre. Ellenben ugyanezen esetben a kénsavval feltárt csontliszt csodálatos eredményt idézhetett volna elő.

A műtrágya és az istállótrágya között a különbség abban van, hogy az előbbi csak egy vagy két növényi tápláló anyagot tartalmaz, tehát csak egyoldalulag hat, ellenben az istállótrágyában minden a növények növekedéséhez szükséges tápláló anyagok befoglalvák. Ez a műtrágyákat épen ezen tulajdonságuk tesz rendkívüli becsesekké, mert a talaj terméketlenségének az oka a legtöbb esetben egyik vagy másik növényi tápláló anyagnak a hiánya szokott lenni. Majdnem biztos szabály, hogy a folytonos gabonatermelés a talajnak foszforsav-tartalmát annyira igénybe veszi, hogy pusztán ezen egy okból nem sikerül a termés; egy kis foszforsav-trágya anyag ily esetben gyakran elég arra, hogy a bajon segítsünk, holott ugyanezen esetben az istállótrágya alkalmazása nem volna czélszerű eljárás.

Világítsuk meg ezen állításunkat egy gyakorlati számítással. Egy közönséges szekér istállótrágyában van 2 kgr foszforsav; ha már most a kat holdankinti átlagos buzatermeléshez szükséges 10 kgr. foszforsavat istállótrágyában akarnánk megadni, öt szekér trágyát kellene kat. holdanként kihordanunk, vagy a mennyiben legfeljebb minden negyedik esztendőben trágyázunk, egyszerre 20 szekér istállótrágyát kell alkalmaznunk. Ez a szekér trágya azonban foszforsavtartalmú tekintetében egy hajszálnyival sem eredményez nagyobb hatást, mintha mi az első évben kat. holdankint 60 kgr. szuperfoszfátot alkalmaztunk volna. Ez legfeljebb három forintba kerül, míg az istállótrágya mindenesetre nagyobb értéket képvisel. És legalább a magam részéről szívesen veszem meg a vidékemen, sőt a szomszéd vármegyében is kapható istállótrágyát szekerenként 1 frt 50 kron. Természetesen igaz, hogy az istállótrágya a csekély mennyiségű foszforsavon kívül nitrogént, kálit, meszet, stb. szintén tartalmaz, azonban a mi esetünkben, midőn a talajnak csak foszforsavra volt szüksége, a többi anyagoknak a talajra vitele a termésre semmiféle eredménnyel sem lehetett.

Hogy felhozott példám könyebben legyen érthető, egy hasonlattal fogok élni. Ha valaki egy falat akar fölépíteni, ehhez táglára, mészre, homokra és vízre van szüksége, ha már most ezen anyagból csak egyik is elfogy, munkáját tovább nem folytathatja, bármily nagy készlete legyen is a többiekből. A kőművesnek sem fog eszébe jutni téglahiány esetén meszet, homokot vagy vizet hozatni, hanem egyszerűen tégláról fog gondoskodni. Így vagyunk mi a talaj termő erejével is. Ha a növényi tápláló anyagok valamelyike nincs meg elegendő mennyiségben, úgy a növény nem élhet meg tovább, nem adhat tovább kielégítő termést sem; meg kell kísértelnünk tehát a hiányzó tápláló anyag pótlását.

Ha ezt mi az istállótrágya kibordásával tesszük meg, úgy ez a dolog ránk nézve drága lesz, mert nem szabad elfelednünk, hogy az istállótrágyában a pótlásra szükséges tápláló anyagon kívül egyéb tápláló anyagok is vannak, a melyekből azonban a talaj amugy is elegendő mennyiséggel rendelkezvén, ezek termékenységének emeléséhez a legkisebb mértékben sem járulnak hozzá.

Ennél a dolognál szándékosan tartózkodtam hosszabban, mert a felhozott szempontok a műtrágyák hatásának megértését első sorban könnyíti meg.

A dolog ezért eléggé világos és a papíron jól is néz ki; a kérdés azonban az, hogyan képes az egyszerű gyakorlati gazda meggyőződni, hogy a talajból mely növényi tápláló anyagok hiányoznak, vagyis, hogy melyeket kell abban pótolnia?

Ehhez minden gazdának vegyésznek kell lennie és külön laboratóriummal bírnia, kiáltanak fel némelyek, azonban hála Isten, a dolog nem oly veszedelmes, és a tudományosan nem képzett gazdának is megvannak a maga eszközei, a melyek segítségével talajának szükségletét kipuhathatja.

Káliban és mészben hazai átlagos talajaink ritkán szenvednek szükségét, csak a valóságos homoktalajok, továbbá tőzeg- és szike-talajok tartalmaznak kevés kálit. Mindazon talajokon; a melyeken a takarmánynövények jól diszlenek, a hol sok szalma és aránylag kevés szem terem, a hol a gabona könnyen megdül, ott a talaj nagy nitrogéntartalmára következtethetünk, ezek a talajok valószínűleg a foszforsavat fogják meghálálni. Mindazon sovány talaj azonban, a melyen sem a takarmánynövények, sem a szemes termények nem diszlenek, foszforsavat és nitrogént kívánnak; a gyenge vetéseket különben tavasszal egyoldalú nitrogéntrágya felhúzásával, nevezetesen chilisalétrom-fejtrágyával könnyen felsegíthetjük.

Ha a gazda tudományos uton óhajt meggyőződni, hogy talajában miféle táplálóanyag van kis mennyiségben, úgy szükséges lenne, hogy talaját vegybontás által megelemeztesse. Ez a munka azonban egy krajczár költségbe sem kerül, mert egy hazai műtrágyagyár a „Hungária“ Budapesten, vevőinek talaját ingyen megelemezteseti és esetleg megállapítja a hiányzó ásványi anyagokat. Ez oly eljárás, a melyért a gyakorlati gazdák a nevezett társaságnak a legnagyobb köszönettel tartoznak.

A vegyelmezés tekintetében azonban nem szabad magunkat illúziókba ringatnunk, mert nem szabad elfelednünk, hogy a vegytan egészen más eszközökkel dolgozik, mint a természet; mert ha az elemzés még bizonyos táplálóanyag tartalmát ki is mutat, mindig kérdés marad, hogy a talajban végbemenő folyamatok, vagy a talaj- és humusz-savak képesek-e a kimutatott ásványi anyagokat a növények által felvehető alakba átváltoztatni.

A legbiztosabb mód talajunk termőerejét és kulturnövényeinknek a műtrágyák iránti magatartását kipróbálni, minden gazdának rendelkezésére és abban áll, hogy a talajt magát kérdezzük meg. Ezen látszólag naiv kijelentés egyáltalában nem nevetséges, mert egész komolyan gondolom. A talajhoz intézett kérdések nem állanak egyébből, mint kicsiben tett összehasonlító kísérletekből.

Ha talajunk terméseivel nem vagyunk megelégedve, de akkor is, ha az istállótrágya alkalmazása mellett sem érjük el a remélt terméseredményeket, ne mllasszuk el a műtrágyák alkalmazásával kísérleteket tenni oly módon, hogy a tábla közepén körülbelül egy félholdnyi terület a műtrágyával megtrágyázunk. Már a szemmel való becslés is megmutatja, volt-e a műtrágyának hatása: termé-

szetesen sokkal biztosabban megtudjuk az eredményt, ha a műtrágyázott parcella termését és ezenkívül egy szomszédos ugyanakkor, de nem trágyázott terület termését külön learattatjuk és elcsempeljük. Ezen a módon gyűjtöttem én is a tapasztalatokat és ma biztosan tudom minden egyes tábláról, hogy hálás-e és mily mértékben a műtrágyák iránt, miféle műtrágyát igényel, mikor és mennyit alkalmazzak belőle, hogy a legnagyobb tiszta jövedelmet érjem el.

G. M.

Kormányintézkedések.

A lépfene és sertésorbáncz ujabban az ország egyes vidékein s az előző évekhez képest sokkal nagyobb mérvben kezd terjedni, minek oka főleg abban keresendő, hogy az említett állati betegségek ellen való védekezés szempontjából kiválóan jó sikerrel alkalmazható védőoltások, még mindig nem vétetnek kellőleg igénybe. Ugy állategészségügyi, valamint közgazdasági érdekek szempontjából is igen kívánatos lévén a szóban lévő ragados betegségek fellépésének és tova terjedésének minél hatékonyabb módon való megakadályozása, felhívom, hogy a jelzett fontos érdekekre való tekintetből, a saját hatáskörében is igyekezzen odafigyelni, hogy a lépfene és sertésorbáncz elleni védőoltások a f. évi június hó 15-én 13781. sz. a. kiadott körrendelet határozmányainak pontos megtartása mellett, minél nagyobb kiterjedésben eszközöltessenek.

Az oltásokra vonatkozó esetleges felvilágosítások iránt legcélszerűbben a legközelebbi községi vagy körállatorvoshoz, illetve az állami állatorvoshoz lehet fordulni.

Budapest, 1894. július hó 6-án.

A minster helyett:

Miklós Ödön, s. k. államtitkár.

A szarvasmarhák helytelen bélyegzése.

Ugy a hazi piacokon valamint a hazánkból kiszállított és a külföldön értékesített nyers állathőrök is, az élőállatok főleg szarvasmarhák megbélyegzésénél használtatni szokott sűrűvasak helytelen alkalmazása folytán szenvedett sérülések következtében jelentékenyen csekélyebb értéket képviselnek, és lanyhább kereslettel bírnak, mint a külföldnek forgalomba hozott azon állat bőrei, melyek ezen égési sérüléstől mentek s így ipari célokra amazoknál sokkal alkalmasabbak.

A bőriparosok részéről ezen körülmény több ízben tétetvén panasz tárgyává, de különösen az állattenyésztő gazda, és a bőreladással foglalkozó kereskedő a közönség érdekében is felhívom ez okból az egyesületet, hogy ezen körülményről az élőállatok bélyegzését eszközölő gazdaközönseget felvilágosítván, azt egyszersmind figyelmeztesse, hogy a jelzett anyagi károsodás elkerülése céljából, a tüzes vassal való bélyegzést jövőre ne az állat csipőjére, hanem szarvasmarháknál az állat szarvára, ha pedig a megbélyegzendő állat szarva, fejletlenségénél fogva a bélyegzésre alkalmatlan, avagy nem szarvasmarháknál is: az állat jobb vagy bal állkapczájára, esetleg nyakára alkalmazza.

Természetes, hogy ezen esetben a jelenleg még sok helyen használatban levő nagy terjedelmű bélyegző vasak teljes mellőzésevel, kicsi, helyesen készült bélyegzők alkalmazandók.

Kelt Budapesten, 1894. évi július hó 16-án.

A minster helyett:

Miklós Ödön, s. k. államtitkár.

— **Csemeték erdősítésre.** A földmivelési miniszter felhívja azon gazdákat, kik az 1879. évi XXXI-ik t. cz. 165. § értelmében megjelölt kopár, futóhomok-területek befásítása céljából ingyenes facsemeték kiosztásában részesülni akarnak, hogy ebbeli szándékukat folyó évi decz. hó végéig 50 kr.-os bélyeggel ellátott kérelmökben tudassák. A kérvényben kiírandó miféle csemetét s hány holdat óhajtanak befásítani. Mikorára s hová kívánják azok küldését? Azt is igazolni tartoznak a kir. erdőfelügyelő útján, hogy a kérdésben levő terület befásítása közgazdasági szempontból szükséges. A csemeték árát s azok elcsomagolási költségét az országos erdei alap fedezi, míg azoknak gyorsáruk szerinti szállítási díját, melyre nézve a hazai vasutak mérséklést engedélyeztek, az átvétel alkalmával a jelentkező erdőbirtokos viseli. A kérvények benyújtására megszabott határidőn túl elkésve beérkező avagy fentebbi kellékeknek meg nem felelően felszerelt folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Vegyes közlemények.

— **Jövő héten tartandó országos vásárok.** Aug. 13. Felek, Harasztkerék, Papolcz — 14. Deés, Harasztkerék, Hátszeg. — 15. Deés, Harasztkerék, Hátszeg, Kendi-Lona, N.-Enyed, Voila. — 16. Drág, Előpatak, Hátszeg, N.-Enyed, Sz.-N. Gyoroszló, Voila. — 17. Drág, Előpatak, Hátszeg, N.-Enyed, Sz.-N. Gyoroszló, Voila.

— **Szállítsunk a hadseregnek.** A kolozsvári m. kir. VI-ik honvéd kerületi parancsnokság hirdetményt bocsátott ki a f. évi őszi gyakorlat alatt szükséglenő termény és anyag járandósági cikkek és pedig: kenyér, zab, széna és alomszalma biztosítása céljából megejtendő árlejtési tárgyalásra vonatkozólag. Ennek értelmében egy-egy községek, mint maguk a termelők a szállításra előnnyel és haszonnal vállalkozhatnak, mert egyrészt ezeknek más vállalkozókkal szemben, egyenlő árak mellett, előny adatik; más részt pedig a bánatpénz és óvadék tételtől a községek teljesen, a termelők pedig azon cikkekre nézve, a melyeket maguk termelnek szintén teljesen fel vannak mentve. Ajánlatot tenni kívánó községek megbízottjai és termelők, a hirdetményt az erdélyi gazdasági egyetemes titkári hivatalában Kolozsvárt — Belközép-utca 11 szám megtekinthetik.

— **A vetések állása és termés eredménye a külföldön július hó végén.** A berlini főkonzul a német birodalmi hivatalos közlöny alapján jelenti, hogy a terméskilátások és a terméseredmények a következők: 1 = igen jó, 2 = jó, 3 = közepeszerű (átlagos), 4 = gyenge, 5 = igen gyenge termés-kilátást, illetőleg terméseredmény jelezvén: őszi és tavaszi búzából 2 4, őszi tönkölyből 1 9, tavasziból 1 1, őszi rozsból 2 4, tavasziból 2 3, tavaszi árpából 2 1, zabból 2 2, burgonyából 2 5, lóheréből és luczernából 2 8, természetes kaszálókra 2 1. — A rozs igen sok helyt meg volt dölve s szeme miatt többfelé csak hiányosan fejlődött ki, szalmát sokat hozott: július közepén kezdték aratni. Őszi buza az utóbbi időben némileg hanyatlott, férges és rovaroktól főleg a hesszeni légytől többfelé szenvedett, itt ott a rozsdá is kárt tett benne. Tavaszi kalászosok jól fejlődtek, a tulmeleg, az árpában az üszög, a zabban a rozsdá aránylag csak elenyészőleg csekély kárt okoztak. A burgonya, bár nem mindenütt, jól fejlődik s a gumóképződés is kielégítőnek mondható; többfelé ritkás állású, mivel a vetőmag kirotthadt. Helyenkint a szára már száradni kezd és pusztul, a burgonyavész is mutatkozni kezd. Lóhere szépen ujjult és második vágásra az elsőnél jobb hozamot ígér, a birodalom egyes részeiben azonban a szárazság következtében a kilátások jóval kedvezőtlenebbek, vörös heréből sokat fel is szántottak. Anyaszéna elég lett s minősége is többnyire jónak volt mondható, sarju jó indult. — A

libai konzul jelenti, hogy a terméskilátás az utóbbi hetekben csökkent, mindamellett az eredmény általában még mindig kielégítőnek és jónak jelezhető. Széna bőven termelt s kedvező időben takarították be, jó hozamából azonban a gazdáknak nem sok hasznuk van, mert ára — kitűnő minősége mellett is — alacsony. A gabona ára változatlan. rozs 53 — 59 kopek pudonként, fehér zab 69 76, sötét 68 — 74, tatárka 71 — 73, napraforgó pogácsa 73 — 74 kopek.

— **Idei gyümölcsstermelési kilátásaink.** Hazai gyümölcsstermelésünk az utóbbi években nagyot lendült. Gróf Bethlen András volt földmivelésügyi miniszter volt az első, a ki ezen elhanyagolt mezőgazdasági termelési ágra kiváló figyelmet fordított. Ezen, azelőtt alig néhány ezer forinttal dotált mezőgazdasági termelési ágra a folyó évben már 84,000 frnyi befektetés fordított és remélhető, hogy az új földmivelésügyi miniszter, gróf Festetics Andor szintén arra fog törekedni, hogy ezen oly sokat ígérő s főleg a kisgazdákra fontos termelési ág további megfelelő befektetésekkel ép oly fontos közgazdasági keresetforrássá váljék, mint a mezőgazdasági termelés többi ágazata, mert nincsen és nem lehet annak rationális magyarázata, hogy miért vegyünk mi be gyümölcsért 2 — 3 millió forintot, a midőn a sokkal kisebb Bosznia 8 — 12 millió, Csehország 15 — 18 millió, Szászország 7 — 9 millió, Belgium 27 — 32 millió, Sőt Franciaország 52 — 57 millió forintot vehet be évenként. Szükséges ezen termelési ágat intenzívebben fejleszteni főleg napjainkban, a midőn a filloxera-vész az ország szőleit majdnem háromnegyed részben tönkre tette és a midőn látjuk, hogy a szőlők rekonstrukciója oly lassan és nehézkesen halad előre. Sokan attól féltek, hogy a termés fokozásával túltermelés fog beállni és nem fog lehetni a gyümölcsöt semmiképpen érvényesíteni. Már tavaly általános volt a nézet, hogy a sok szilva és almával nem fognak tudni termelőink mit csinálni? És ime, bevezetett a szalás általi feldolgozás és a termelők főleg az almabor (cider) készítésénél igen jól megtalálták hasznukat. A f. évben véletlenül ismét óriási termésünk van a legtöbb vidéken gyümölcsben. A földmivelési kormányának ismét gondoskodni kellett tehát arról, hogy az értékesítés ugy nyers állapotban, mint feldolgozva, minél nagyobb terjedelmet nyerhessen. E végből községeknek, egyleteknek és szövetkezeteknek kiosztott részben ingyen, részben háromévi részletfizetésre 13 Cazenille-féle francia és 4 Ryder-féle amerikai aszalókemenczét; kikölcsönzött használatra 14 egylet és szövetkezetnek egy igen jó pálinkakazánt és 86 községnek, egylet- és szövetkezeteknek almabor készítő gépeket, miáltal lehetővé van téve, hogy a tavaly kikölcsönzött 2 gép után nyert 60 — 80,000 hektoliter cider legyen készíthető és mint egészséges üdítő ital az ország területén elfogyasztható. A kemenczék, gépek felállítására, gyakorlati bemutatására öt állami szakközeg mozgósított. Ezenkívül tett még a földmivelési kormány a f. évben a friss gyümölcs értékesítésének előmozdítása érdekében még egy fontos lépést. Ugyanis még egyrészt a Budapesten ősszel a Köztelken gyümölcsvásárt rendeztet; másrészt mindazon európai államokban, hol az idei termés gyengébbnek ígérkezik, felhívta konzulatusainkat, hogy a nagyobb gyümölcsimportőröket hazánk nagy termésére figyelmeztessék. Ezen intézkedésnek meg van a maga haszna; mert az orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztoshoz — ki a közvetítést eszközölte — a külföldi gyümölcskereskedők máris nagy számmal jelentkeztek.

— **A kukoricza- s répatermés.** Mindenfelől azon elszomorító hírt vesszük, hogy a beállott nagy hőség folytán ugy a kukoriczában, mint a répában silány termésre lehet kilátásunk. Gazdák becslése szerint 3 — 6 mm.-ra becsülhető az idei kukoricza-termés. A bevetett terület nagyságából következtetve, 10 — 12 millió métermázsára számíthatjuk az idei termést. Ha a kukoriczatermést az előző évek termésével összehasonlítjuk, rendkívül nagy a terméshiány, nevezetesen a kukoriczából.

1893-ban termelt 35 12 millió mmásza.

1892-ben " 30 27 " "

1891-ben " 37 92 " "

1890-ben " 23 26 " "

1889-ben " 26 59 " "

HIRDETÉSEK.

Gépolaj, kocsikenőcs,
zsákok, ponyvák,

és egyéb gazdasági szükségleti cikkek

SZÁVOSZT ALPHONS

cs. és kir. udv. szállító
magkereskedése
és gazdasági cikkek üzletében

BUDAPEST, V., Arany János-utca 11. sz.
szerezhetők be a

legjutányosabban.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

236. (22-x)

BIZTOS HATÁSÚ HASZNÁLATA NEM VESZÉLYES

LAWES FELE
GYAPYUMOSÓ SZEREI

JAVÍTOTT
GYAPYUMOSÓ
POR

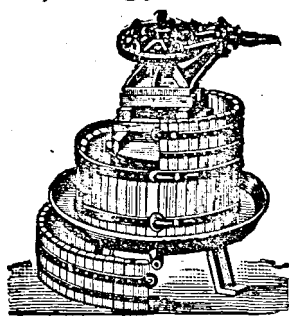
LAWES FELE
VEGYESZETI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
FORAKTÁR 59 MARK LANE LONDON

BIZTOS HATÁSÚ GYÓGYSZER A RÜH ELLEN

MAGYARORSZÁGI RAKTÁR: NERUDA NÁNDOR URNÁL
BUDAPESTEN: KOSSUTH LAJOS UTCZA.
KÉPVISELŐ KRÁLUPPER, E.C.
KIRÁLY UTCZA 69 SZ.

Gyümölcs-értékesítésre.

Sajtók gyümölcs és bor-préselésre

legújabb, kitűnő szer-
kezettel

Eredeti gyártmányok
folytonosan működő
kettős nyomószerke-
zettel és nyomássza-
bályozóval.

A legnagyobb munkaké-
pesség 20 százalékkal
nagyobb mint minden
egyéb sajtónál

Gyümölcs- és szőlő-zúzó

Szőlő-gereblyezők (Bogyófejtő gépek.)

Teljes szüretelő berendezések, állók és szállíthatók.

Gyümölcs-lé-sajtók, bogyómalmok gyümölcslé
készítésére. — Aszaló-készülékek gyümölcs
és vetemény számára. (4-x)

Legújabb önműködő szabad szőlővessző-
és növény-permetező „Syphonia”
E gépeket különlegesség gyanánt gyártják

MAYFARTH PH. és Tsa.

cs. és kir. kizár. szab. gazdasági gyárak, vasöntőde
és gőzhámor

Bécs, II., Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzékek és elismerő bizonyítványok ingyen. —
Képviselők felvétetnek.

Utánzásoktól óvakodjunk.

Raktár TAUFFER FERENCZ utóda ezégnél

KOLOZSVÁRT

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt
növényi-tápanyag tartalmu

phosphor
nitrogén
kali

műtrágyáit

nemkülönbön szabadalmát képező

különlegességeit

mindennemű gazdasági növényekre.

A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart
TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő cég KOLOZSVÁRT.

Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat bárkinek kész-
séggel küld.

az igazgatóság.

117 (32-x)

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított

**Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar
részvény-társaság**

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit; csontliszt-, spodium-, am-
moniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,

Répatrágyát,

chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-,
répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. —
Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: Külső-soroksári-út,
régí löversenyter, vagy **Kiss Ernő** vaskereskedő **Kolozsvárt**, a ki az erdélyi részekre egyedüli
és **kizárólagos** nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és **jutányos** áron
beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.

Gyárak: **Budapest** és **Zsolnán**.

Posta és távirtdahivatal **Budapest kénsavgyár**.

201. (32-x)

Mindennemű műtrágya.

Répatrágya.

Sz. 14.879—894.
tan.**I. Faeladási hirdetés.**

1.) Kolozsvár sz. kir. város közönsége a 8—894. sz. kz. határozat alapján nyilvános árverés útján eladóvá teszi a nagyméltóságú földmivvelésügyi m. kir. ministerium 1890 évi július hó 24-én 25211. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyott s a városi tanácsnál meglátható gazdasági üzemtervben körülírt, Szolnok-Dobokamegye területén **Kabalapataka** község határában, a szamosvölgyi vasút sófűszelvényei és nagy-ildonai állomásai között levő, Orozmező község szomszédságában, a tutajozható Szamos folyótól, valamint a deési országutttól mintegy 8 kilométernyire fekvő **kabalapataki erdő „A”** üzemosztálya I.—V. tagainak 578¹⁰ kat hold kiterjedésű területen levő, lábon álló **összes tölgy és csertölgy állományát**, még pedig ezeket teljes letarolás, és újbóli beerdősítés céljából, kivéve az ezen erdőrészekben található irtásokon (pojánákon) lévő részint maguktól nőtt, részint pedig új bevetés következtében előállott sarjnövényeket, melyek nem adatnak el; — nemkülönbön eladóvá teszi az ugyanott **Tornapataka** község határában fekvő tornapataki erdőben előzetesen kifejezett, csakis mintegy 2962 szál, 30 cm és azonfelüli vastagságú tölgyfát, de semmi nemű más fát

2.) Az előzetesen megejtett szakértői becslés alapján az eladandó famennyiség a következő:

a) a kabalapataki A. üzemosztály I—V. tagjaiban

I oszt. tölgy haszonfa mintegy	9850 m ³
II. „ „ „ „	13466.69 „
I. „ „ tűzifa „	4114 „
II. „ „ „ „	4442 „
Bükk hasábfa „	24475 „
„ dorongfa „	17800 „

valamint az V-ik tagba sorozott tornapataki erdőben kijegyzett 2952 szál tölgyfából

I oszt. tölgy haszonfa mintegy	1620 m ³
II. „ „ „ „	1170 „
I. „ „ tűzifa „	400 „
II. „ „ „ „	560 „

E felmérés, becslés, felszámítás és kimutatás helyességéért azonban a város felelősséget nem vállal; mindenkinek szabadságában állván magának előre a helyszínén meggyőződést szerezni

3.) A fentebb kimutatott faanyag eladása céljából a nyilvános szóbeli és írásbeli árverés **1894. évi augusztus hó 30-án csütörtökön d. e. 10 órától 12 óráig** fog Kolozsvárt a város-ház közgyűlési termében megtartatni.

4.) Írásbeli zárt ajánlatok, melyekhez bánatpénzül a kikiáltási ár 5° „ a készpénzben, vagy az alábbi 6-ik pontban megjelölt óvadékképes értékpapirokban csatolandó, a 3. pontban irt napig a városi tanácsnak címezve a polgármesterhez, az irt napon pedig a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező bizottság elnökéhez beadandók. A szóbeli árverés megkezdése után írásbeli ajánlatok nem fogadtatnak el.

5.) Kikiáltási ár 133451 forint és 42 krajczár, azaz: Egyszázharminczhárom ezer négyszázötvenegy forint és negyvenkét kr. o. é.

6.) Az árverésen részt venni szándékozók kötelesek a szóbeli árverésnél a kikiáltási ár 5° „-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a budapesti tőzsdei akkori árfolyam szerinti értékben számítva letenni, mivel ellenkező esetben az árveréshez nem bocsájtatnak

7.) Az írásbeli zárt ajánlatokban, melyek magyarul szerkesztendők, vagy ha más nyelven szerkesztetnek, azoknak hiteles magyar fordításai is melléklendők, a megajánlott összeg számokkal és betűkkel is olvashatóan kiírandó, azon kijelentéssel, hogy ajánlattevő úgy az árverési, valamint a szerződési feltételeket ismeri és azokat elfogadja, továbbá, hogy ajánlatának elfogadása esetében az erről szóló értesítés kinek, hol és melyik utolsó postáállomás útján adassék kezébe.

8.) A ki nem személyesen, hanem megbízott által kíván árverezni, köteles megbízottját ezen jogügyletre vonatkozó és kir. közjegyző vagy kir. bíróság által hitelesített különös (speciális) felhatalmazással ellátni.

A külföldiek ezen kívül kötelesek megbízottjuk ezen felhatalmazását az osztrák-magyar monarchiánk lakásukra nézve illetékes követsége vagy consulatusa által is hitelesíttetni.

9.) Az árverési és szerződési feltételek a polgármesteri hivatalban megtekinthetők

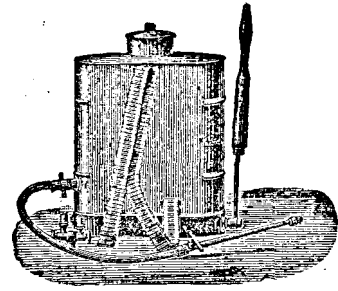
Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1894 július 27-én tartott üléséből.

279. (2-2)

ALBACH GÉZA,
polgármester.

Uj! **Az „Excelsior Hungaria”** Uj!

szabadalmazott

Peronospora
fecskendő,

ez idő szerint a legjobb, legegyszerűbb és legszaporább fecskendő szőlők, fák stb. megóvására a Peronospora ellen. Egyszerű szerkezete által a folytonos javítások ki vannak zárva. Négy csavar eltávolítása által szét-zedhető. Gummi tömitése nincsen.

A legtöbb szőlőszeti iskolában általánosan használatban. —
Ára **18** frt.

Egyedüli elárúsítás Kolozsvár és vidékére:

KISSERNÓ

vaskereskedőnél,

KOLOZSVÁRT, FŐTÉR.

A „Hungaria” műtrágya-gyár részvénytársaság erdélyi főraktára.

Továbbá: gazdasági eszközök, háztartási és konyhaberendezési cikkek, épület-és butor vasalás, szerszámok, kátrányos fedőpapír, méhészeti eszközök nagy választékban

Uj! Árlappal ingyen és bérmentve szolgálunk. Uj!

259. (11-x)

30 év óta udv. istállóknak, valamint katonai és polgári nagyobb istállóknak is. használatban, nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítősül; továbbá ficzomodások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

Kwizda-féle Restitutionsfluid

mosóvíz lovaknak. Egy palackkal 1 fr 40 kr. o. é.

Kapható

Ausztr.-Magyar-

ország gyógyszer-tá-

raiban és drogistáinál.

Fő letét:

Kwizda Ferencz János

osztrák cs. és kir. és román kir. udv.

szállító ker. gyógyszer. Korneuburgban,

221 (9-15)

Bécs mellett.

Tessék a fennebbi védjegyekre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

265. (7-10)

Budapest, Alkotmány-utca 81.

ADRIAN PLATT & Co

new-yorki gépgyárosok

kizárólagos

Fűkaszaló-,

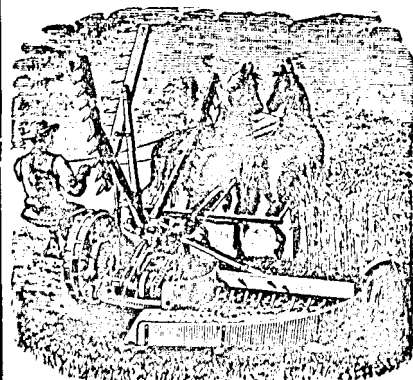
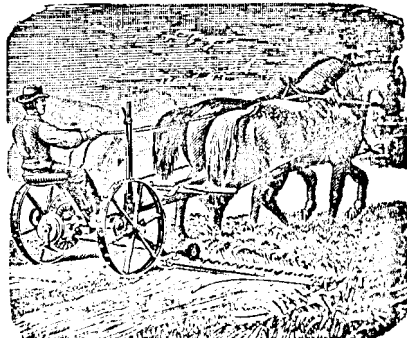
Marokrakó-,

Arató-, és

Kéveköto arató gépeire.

Kitünő magyar bizonyítványok

Arjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

„AZURIN” 1 frt 25 kr. ktrként. Eredeti Vermorel-féle „ECLAIR” permetező, szabad csomagolással 21 frt. „REZGALICZ” 26 frt mindzsmként

Eladó 7 drb.

2¹/₄ éves tenyész-bika

249. (13-x.) (magyar fajta)

Solymosy László

teremei birtokán.

u. p. Nagy-Teremi

Kis-Küküllő megye.

Megjelent: **FROMMER A. HERRMAN** utóda

119 Füzlet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. BUDAPEST Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (38-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ ősszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról. ➔

Vásárol mindennemű **GAZDASÁGI MAGVAKAT** a legmagasabb árakon.

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb
PÉNZINTÉZET

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
ALAPÍTVA 1843.

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és

legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb fel-

világosítással szolgál az (7-x)

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhid-utca 16. sz. alatt.

Valamennyi

MŰTRÁGYÁKAT

legolesóbban szállítanak a

SÁTORI-FÉLE

MŰTRÁGYAGYÁRAK

Budapest és Mezőtelegden.

Központi iroda:

BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25. sz.

242. (10-x)

Főraktár Budapest, 1894. augusztus 1-sőtől saját házban

244. (16-36)

VI., Váci-körút 57/a. sz.

Alakult 1856.

KÜHN E.

Alakult 1856.

gazdasági gépgyára Mosonban

ajánlja általánosan kedvelt, egyszerűségében feülmulhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállított árakon.

Hegyes hullámos területre „**MOSONI DRILL**” legjobb, legegyszerűbb sorvető.

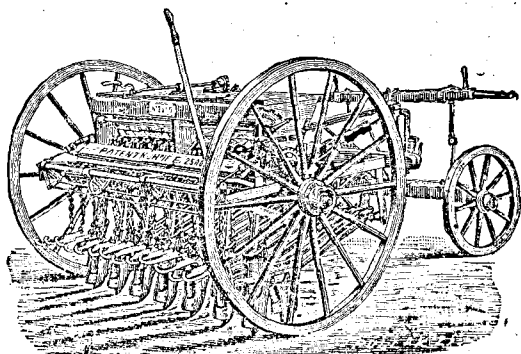
Sack-féle ekék, két és több vasú ekék. **Laake-féle szántó földboronák** 12-féle nagyság-

ban, **Laacke-féle** kedvelt rétboronák. **Rosták, konkolyozók, kitiinő szelelő magtárrosta,**

(33 frt) meglepő munkaképesség **Ventzky-féle füllesztők, szecska és répavágók stb. stb.**

➔ Árjegyzékek bérmentve. ➔

Főraktár Budapest, 1894. augusztus 1-től (saját ház) VI., Váci-körút 57/a.

EGERESI műtrágya-gyár

KRAMMER J.

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltnék. — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája
Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (32-52)